

รายงานผลการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหาร
การวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1
(Executive in Agricultural Business Research)

โดย

นางศศิธร ชาญประเสริฐ

เกษตรจังหวัดปทุมธานี
สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

นางสาววงเพชร อิศูรัตน์

เกษตรจังหวัดสุโขทัย
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

คำนำ

รายงานผลการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1	1
สรุปเนื้อหากิจกรรมการศึกษาดูงานต่างประเทศ	26

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการเข้ารับการศึกษาอบรม หลักสูตรนักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1 (Executive in Agricultural Business Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผู้บริหารและบุคลากรในภาคเกษตรเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะให้แก่บุคลากรระดับหัวหน้างานทั้งภาครัฐและเอกชนในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจเกษตร สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถตอบโจทย์ปัญหาเชิงธุรกิจและนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้อย่างแท้จริง และเป็นการบูรณาการความร่วมมือ เพื่อสร้างเครือข่ายเชิงยุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่งระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิจัย และเกษตรกรเพื่อพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน เนื้อหาของรายงานประกอบด้วยสาระสำคัญจากการบรรยาย การอภิปรายเชิงวิชาการ และการศึกษาดูงานในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงการสรุปผลการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมสามารถนำองค์ความรู้หรือผลการวิจัยไปต่อยอดเป็นนวัตกรรมเชิงพาณิชย์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานของหน่วยงานต้นสังกัด และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนงานวิจัยสู่การสร้างผลกระทบเชิงนโยบาย ขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อกรมส่งเสริมการเกษตร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปต่อยอดสู่การพัฒนางาน และพัฒนาองค์กร และพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้สามารถรองรับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลต่อไป

คณะผู้จัดทำ

รายงานผลการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1
(Executive in Agricultural Business Research)

1. รายชื่อผู้เข้าอบรม

- 1) นางศศิธร ชาญประเสริฐ ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดปทุมธานี
ที่ทำงาน : สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี กรมส่งเสริมการเกษตร
- 2) นางสาววงเพชร อัฐรัตน์ ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดสุโขทัย
ที่ทำงาน : สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย กรมส่งเสริมการเกษตร

เข้ารับการศึกษา : หลักสูตรนักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1
 (Executive in Agricultural Business Research)

ณ โรงแรมรามาร์คเด็นส์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 และสถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

ระยะเวลาฝึกอบรม : ตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2568 ถึง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2569
 อบรมทุกวันจันทร์ และวันอังคาร (สัปดาห์เว้นสัปดาห์)

รวมระยะเวลา : 15 วัน (117 ชั่วโมง)

ผู้ดำเนินการจัด : สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สวก.

2. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ไประหว่างฝึกอบรม

- ๒.๑ ค่าธรรมเนียมลงทะเบียนอบรมในประเทศ ๙๕,๐๐๐ บาท (๒ ราย) เบิกจ่ายเรียบร้อยแล้ว
- ๒.๒ ค่าธรรมเนียมลงทะเบียนศึกษาต่างประเทศ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (๒ ราย) รอการอนุมัติจากกรม
- ๒.๓ ค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรม
 - 1) นางศศิธร ชาญประเสริฐ -ไม่มี-
 - 2) นางสาววงเพชร อัฐรัตน์ ค่าที่พัก ค่าพาหนะ จำนวน 14,000 บาท เบิกจ่ายเรียบร้อยแล้ว

3. รายละเอียดการฝึกอบรมและศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ สรุปเนื้อหา ดังนี้

หลักสูตรนักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร (วธก.) รุ่นที่ 1 (Executive in Agricultural Business Research) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สวก. เป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจหลักในการสนับสนุนงานวิจัย และพัฒนาศักยภาพบุคลากรในภาคเกษตรจึงได้พัฒนาหลักสูตร “นักบริหารการวิจัยธุรกิจเกษตร” (วธก.) Executive in Agricultural Business Research เพื่อส่งเสริมความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้การ วิจัยและนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาธุรกิจเกษตรของประเทศให้สามารถแข่งขันและเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการต่อยอดจากหลักสูตรวิทยาการเกษตรระดับสูง (วทส.) Agriculture & Cooperatives Executive Program (ACE) ขยายกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาด้านการเกษตร โดยมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพบุคลากรระดับหัวหน้างาน ที่มีความเชี่ยวชาญและที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตทางการเกษตร ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีความเข้าใจในระบบการวิจัยและการพัฒนาข้อเสนองานวิจัย รวมถึงการเติมเต็มความเข้าใจในระบบธุรกิจการเกษตร สามารถพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ประเด็นปัญหาในเชิงธุรกิจและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ โดยออกแบบให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ผ่านการฟังบรรยายและศึกษาดูงานในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอด

ความรู้เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งในและต่างประเทศ เรียนรู้การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยภายใต้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ มุ่งหวังให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ จากหลากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิจัย และเกษตรกร เพื่อสร้างเครือข่ายเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถร่วมกันขับเคลื่อนภาคเกษตรของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน หลักสูตรนี้มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการวิจัยและการประยุกต์ใช้นวัตกรรมทางการเกษตร และสามารถจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาในเชิงยุทธศาสตร์ และนำองค์ความรู้หรือผลการวิจัยไปต่อยอดเป็นนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิจัย และเกษตรกร เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน มีเนื้อหาวิชาดังนี้

1. เนื้อหาด้านระบบวิจัยและการเกษตรเชิงนโยบาย (Agricultural Research Systems and Policy Frameworks)

1) Policy to Practice: ขับเคลื่อนงานวิจัยสู่การพัฒนาเกษตร บรรยายโดย: ดร. ศิริกร วิรวางษ์ รองผู้อำนวยการ สวก. สรุปเนื้อหา ให้เข้าใจในกระบวนการเชื่อมโยงนโยบาย แนวทางเชิงยุทธศาสตร์ และผลงานวิจัย เข้าสู่การปฏิบัติจริงในภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากงานวิจัยถูกนำไปใช้แก้ไขปัญหา ยกระดับประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นการแปลงองค์ความรู้จากงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์จริง ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาต้นแบบและนวัตกรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน รวมถึงการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายสำคัญคือ ทำให้งานวิจัยไม่หยุดอยู่เพียงเชิงวิชาการ แต่สามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ เกิดผลต่อการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ยกระดับมาตรฐานและความปลอดภัยสินค้าเกษตร เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2) การเจรจาการค้าและลดผลกระทบภาษีศุลกากร บรรยายโดย: ดร.ชนินทร์ ชลิตราพงศ์ รองประธานหอการค้าไทย สรุปเนื้อหา ได้เรียนรู้แนวทางเชิงนโยบายและกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในการรับมือกับมาตรการทางภาษีของสหรัฐอเมริกาในยุคประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าโลก ห่วงโซ่อุปทาน และความสามารถในการแข่งขันของประเทศคู่ค้า โดยเนื้อหาเน้นการวิเคราะห์สถานการณ์การค้าโลก มาตรการกีดกันทางการค้า และผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทย ทั้งในด้านต้นทุน ภาษีศุลกากร และการเข้าถึงตลาด ดร.ชนินทร์ ชลิตราพงศ์ รองประธานหอการค้าไทย ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเจรจาการค้าเชิงรุก การใช้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และการปรับตัวของภาคธุรกิจไทยเพื่อลดความเสี่ยงจากมาตรการภาษีดังกล่าว อาทิ การกระจายตลาดส่งออก การเพิ่มมูลค่าสินค้า การพัฒนามาตรฐานและนวัตกรรม ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าโลกสาระสำคัญของการบรรยายมุ่งให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพลวัตการค้าโลก แนวโน้มมาตรการกีดกันทางการค้า และแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมกันดำเนินการ เพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างความมั่นคงทางการค้า และสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

3) เสวนาเปิดโลกงานวิจัยในธุรกิจเกษตร บรรยายโดย: นพ.วีรฉัตร กิตติรัตน์ไพบูลย์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัทบรรจุกัญธุ์เพื่อสิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน), นายพิเชษฐ์ สว่างโรจน์ ผู้บริหารบริษัท บุญมีฟาร์ม 30 จำกัด, นายชิงชัย คนธรรพสกุล CEO บริษัทซีวีค อโกรเทค จำกัด, ดร.คุณานันท์ ทายาท

นักวิชาการอิสระด้านการสื่อสารการตลาด **สรุปเนื้อหา** ทำให้เข้าใจและมีมุมมองใหม่เกี่ยวกับบทบาทของงานวิจัยในการขับเคลื่อนภาคธุรกิจเกษตร ให้ความสำคัญของการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและทิศทางงานวิจัยด้านเกษตรและธุรกิจเกษตรในอนาคต รวมถึงโอกาสในการต่อยอดเชิงพาณิชย์จากผลงานวิจัย ตลอดจนเรียนรู้ประสบการณ์จริงจากนักวิจัย ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญ เกิดแนวคิดใหม่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนางานวิจัยที่ตอบโจทย์ภาคธุรกิจ การเกษตรได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดการเชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยกับการนำไปใช้จริง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร และสนับสนุนการพัฒนาภาคเกษตรและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และ “ออกแบบโจทย์วิจัยที่ถูกต้อง” เพราะปัญหาหลักของระบบเกษตรไทยวันนี้ไม่ใช่เพียงการขาดงานวิจัย แต่คือการขาดบุคลากรที่เข้าใจการวิจัยและสามารถนำผลวิจัยมาบริหารธุรกิจเกษตรได้อย่างเป็นระบบและมีกลยุทธ์ ดังนั้น การพัฒนาคนให้มองเห็นภาพรวมของนโยบาย เข้าใจเครื่องมือวิจัย และแปลงผลงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์จริง จึงเป็นรากฐานสำคัญของการยกระดับภาคเกษตรในระยะยาว

4) TRIUP Act Game Changer: พลิกโฉมการลงทุนธุรกิจนวัตกรรมไทย บรรยายโดย ศ.กิตติคุณ นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ ที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินงานสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม **สรุปเนื้อหา** เกี่ยวกับบทบาทของพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม (Technology and Innovation Utilization Promotion Act: TRIUP Act) ในการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศด้านการวิจัย นวัตกรรม และการลงทุนของประเทศไทย ให้สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้จริงและเกิดผลทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม สาระสำคัญของ TRIUP Act คือ การปลดล็อกข้อจำกัดด้านกฎหมายและการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากงานวิจัยของภาครัฐและสถาบันการศึกษา เปิดโอกาสให้นักวิจัย มหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัยสามารถนำผลงานไปต่อยอดเชิงธุรกิจ ถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดตั้งบริษัทสตาร์ทอัพ หรือร่วมลงทุนกับภาคเอกชนได้สะดวกและคล่องตัวมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยกับภาคอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ คำว่า “Game Changer” สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ช่วยกระตุ้นการลงทุนด้านนวัตกรรม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากผลงานวิจัยสร้างผู้ประกอบการ เทคโนโลยีใหม่ (Tech Startup) และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ทั้งยังส่งเสริมระบบนิเวศนวัตกรรมไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยมีการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ กลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน

สาระสำคัญหลักของ TRIUP Act มีดังนี้:

- (1) ผู้รับทุนเป็นเจ้าของผลงาน: เปลี่ยนจากเดิมที่ผลงานวิจัยเป็นของรัฐ ให้ผู้รับทุน/นักวิจัยสามารถเป็นเจ้าของสิทธิ์ได้
- (2) บังคับใช้กับทุนภาครัฐ: ครอบคลุมผลงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ
- (3) หน้าที่ในการใช้ประโยชน์: ผู้เป็นเจ้าของผลงานต้องบริหารจัดการ นำไปใช้ประโยชน์ และรายงานผลการใช้ประโยชน์ต่อผู้ให้ทุน
- (4) เปิดเผยผลงาน: ต้องรายงานผลงานวิจัยภายใน 90 วันหลังจบโครงการ เพื่อรักษาสิทธิความเป็นเจ้าของ
- (5) การโอนสิทธิ์และอนุญาต: กำหนดหลักเกณฑ์การโอนสิทธิ์ให้บุคคลอื่น และการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์โดยมีค่าตอบแทน
- (6) กรณีวิกฤต: นายกรัฐมนตรีสามารถสั่งให้หน่วยงานใช้ประโยชน์จากผลงานในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือวิกฤตได้

(7) การจัดสรรค่าตอบแทน: มีการจัดสรรเงินค่าตอบแทนให้นักวิจัยอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจ

2. เนื้อหาด้านการออกแบบข้อเสนอและการวิเคราะห์งานวิจัย (Research Proposal Development and Impact Assessment) งานวิจัยที่จะสามารถแก้ไขปัญหาภาคเกษตรได้อย่างแท้จริง ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาโจทย์และ ข้อเสนอที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการ และสามารถวัดผลกระทบได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังช่วยคาดการณ์ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างแม่นยำ ทำให้งานวิจัยมีความรอบด้าน ช่วยยกระดับคุณภาพงานวิจัยให้มี ความชัดเจน ทันทสมัย และสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อ ภาคเกษตรได้อย่างแท้จริง ประกอบด้วยรายวิชา

1) AI กับแนวโน้มภาคการเกษตรไทยและพัฒนางานวิจัยในอนาคต บรรยายโดย: นายภูวินทร์ คงสวัสดิ์ บริษัท อีซีไรซ์ ดิจิทัล เทคโนโลยี จำกัด **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับทิศทางของ “เกษตรนวัตกรรม”** ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและ AI พร้อมต่อยอดองค์ความรู้เพื่อยกระดับงานวิจัยและธุรกิจเกษตรไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)

เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตัดสินใจในภาคการเกษตร ควบคู่กับการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในอนาคต AI มีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เช่น ข้อมูลสภาพอากาศ ดิน น้ำ พันธุ์พืช โรคและแมลงศัตรูพืช ช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตได้แม่นยำ ลดความเสี่ยง ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) เช่น ระบบตรวจวัดอัตโนมัติ โดรนเกษตร การพยากรณ์ผลผลิต และการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนางานวิจัย AI ช่วยเร่งกระบวนการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ได้จริง งานวิจัยในอนาคตจึงมีแนวโน้มมุ่งเน้นการบูรณาการ AI กับเทคโนโลยีดิจิทัล ชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาเกษตรกรรมที่มีความแม่นยำ ยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรไทยในระดับสากล

2) โจทย์ที่ใช้ วิจัยที่เวิร์ก: ศาสตร์และศิลป์แห่งการเขียนข้อเสนอวิจัย โดยมีคณะผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพิจารณา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองเชิงบริหารและการประยุกต์ใช้งานวิจัย ประกอบด้วย

- (1) นายชวลิต ชูขจร ประธานกรรมการ ARDA
- (2) ดร.วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ARDA
- (3) ดร.เสริมสุข สลักเพ็ชร์ คณะกรรมการ ARDA
- (4) ดร.สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ ผู้อำนวยการหลักสูตร วทก.
- (5) นายสำราญ สารบรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ARDA
- (6) ดร.ศิริกร วิรวรงค์ รองผู้อำนวยการ ARDA และรองผู้อำนวยการหลักสูตร วทก.
- (7) ดร.วิชาญ อิงศรีสว่าง ที่ปรึกษา ARDA

สรุปเนื้อหา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาโจทย์วิจัยที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริง และมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงประยุกต์ การบูรณาการศาสตร์และศิลป์ของการเขียนข้อเสนอวิจัยช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์และช่องว่างองค์ความรู้ (research gap) ได้อย่างเป็นระบบ นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ คำถามวิจัย และกรอบแนวคิดที่เหมาะสมและมีความเป็นเหตุเป็นผล นอกจากนี้ ความรู้ดังกล่าวยังช่วยยกระดับคุณภาพของการออกแบบระเบียบวิธีวิจัยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการเขียนข้อเสนอวิจัยให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยและการยอมรับในวงวิชาการ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของการวิจัยที่มีคุณภาพยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาพัฒนาองค์กร ชุมชน และสนับสนุนการกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3) ตลาดข้าวสุขภาพ: โอกาสใหม่ในยุคผู้บริโภครักสุขภาพ บรรยายโดย: นายโอวาท ยิ่งลาภ ผู้อำนวยการกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว **สรุปเนื้อหา** เกี่ยวกับตลาดข้าวสุขภาพเป็นแนวโน้มสำคัญของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ โภชนาการ และความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและมีคุณสมบัติส่งเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) แนวโน้มความต้องการของตลาด ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศหันมาเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น ข้าวที่มีดัชนีน้ำตาลต่ำ ข้าวไม่ขัดสี และข้าวที่มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง ส่งผลให้ข้าวสุขภาพ เช่น ข้าวกล้อง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล และข้าวอินทรีย์ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้รักสุขภาพ ผู้สูงอายุ และผู้ควบคุมอาหาร

(2) คุณค่าทางโภชนาการและจุดเด่นของข้าวสุขภาพ ข้าวสุขภาพมีสารอาหารสำคัญ เช่น โยอาหาร วิตามิน แร่ธาตุ และสารต้านอนุมูลอิสระ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น เบาหวาน

โรคหัวใจ และโรคอ้วน อีกทั้งยังช่วยควบคุมน้ำหนักและส่งเสริมระบบขับถ่าย ทำให้ข้าวสุขภาพเป็นที่ต้องการในตลาดอาหารเพื่อสุขภาพ

(3) โอกาสทางเศรษฐกิจและการเพิ่มมูลค่า ข้าวสุขภาพสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าข้าวทั่วไป เนื่องจากมีจุดเด่นด้านคุณภาพและคุณประโยชน์ต่อสุขภาพ อีกทั้งสามารถต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น เครื่องดื่มจากข้าว ข้าวกึ่งสำเร็จรูป ขนมเพื่อสุขภาพ และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ

(4) โอกาสในการขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ ตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีความต้องการข้าวสุขภาพและข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากมีการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการผลิต และการรับรองมาตรฐานสากล จะช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกและสร้างความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทยในตลาดโลก

(5) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริม ส่งเสริมการผลิตข้าวสุขภาพตามมาตรฐาน เช่น เกษตรอินทรีย์ และการผลิตที่ปลอดภัย พัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการแปรรูปและสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์จากข้าวสุขภาพ ส่งเสริมการตลาด การสร้างแบรนด์ และการรับรองมาตรฐานสินค้า พัฒนาความรู้เกษตรกรด้านการผลิตและการบริหารจัดการตลาด ตลาดข้าวสุขภาพเป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรไทยให้สอดคล้องกับกระแสผู้บริโภครักสุขภาพ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้างรายได้แก่เกษตรกร และขยายโอกาสทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ หากมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมข้าวของประเทศไทยในระยะยาว

4) Policy Change การวิจัยด้านการเกษตรของประเทศไทย บรรยายโดย: รศ. ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** การปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการวิจัยการเกษตรของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับภาคการเกษตรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนรองรับความท้าทายด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(1) เปลี่ยนจาก “วิจัยเชิงวิชาการ” → “วิจัยตอบโจทย์เศรษฐกิจและเกษตรกร” มุ่งเน้นงานวิจัยที่ใช้ได้จริงในพื้นที่ แก้ปัญหาการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ เชื่อมโยงงานวิจัยกับห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ตั้งแต่ต้นน้ำ-ปลายน้ำ ส่งเสริมการวิจัยเชิงพาณิชย์ นำผลงานวิจัยไปใช้ในภาคธุรกิจและเกษตรกรจริง

(2) เปลี่ยนจาก “ภาครัฐนำ” → “บูรณาการรัฐ-เอกชน-ชุมชน” ส่งเสริม Public-Private Partnership (PPP) ในการวิจัยและนวัตกรรม ภาคเอกชนร่วมลงทุน R&D มากขึ้น เช่น เมล็ดพันธุ์ เทคโนโลยีอาหาร เกษตรแม่นยำ ชุมชนและเกษตรกรมีส่วนร่วมกำหนดโจทย์วิจัย

(3) เปลี่ยนจาก “เกษตรดั้งเดิม” → “เกษตรสมัยใหม่และดิจิทัล” วิจัย Smart Farming / Precision Agriculture เช่น IoT, AI, Big Data, เซ็นเซอร์ เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotech), พันธุกรรมพืช, การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสมัยใหม่ ระบบข้อมูลเกษตร (Agri-Data Platform)

(4) เปลี่ยนจาก “เน้นผลผลิต” → “เน้นความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม” วิจัยเกษตรคาร์บอนต่ำ เกษตรอินทรีย์ การจัดการดิน น้ำ และความหลากหลายชีวภาพ สอดคล้องแนวคิด BCG Economy (Bio-Circular-Green) รับมือ Climate Change และภัยพิบัติ

(5) เปลี่ยนจาก “วิจัยแยกส่วน” → “ระบบนวัตกรรมเกษตรครบวงจร”

สร้าง Agri Innovation System เชื่อมโยงวิจัย-ถ่ายทอด-ตลาด-ผู้ใช้ สนับสนุน Startup / Agri-Tech / นักวิจัยรุ่นใหม่เร่งการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรผ่านหน่วยงานส่งเสริม

(6) การสนับสนุนเชิงนโยบายและงบประมาณ ปรับระบบทุนวิจัยให้เน้น Impact ต่อเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนคลัสเตอร์วิจัย เช่น อาหารอนาคต พืชมูลค่าสูง เกษตรแม่นยำ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานวิจัย (ห้องปฏิบัติการ ฐานข้อมูล พื้นที่ทดลอง)

5) **ความมั่นคงอาหาร** บรรยายโดย: คุณสันติ อากาศ ที่ปรึกษาคณะกรรมการอาหารแปรรูปและอาหารแห่งอนาคต หอการค้าไทย **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** ความมั่นคงทางอาหารเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน หมายถึง ภาวะที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขภาวะทั้งในสถานการณ์ปกติ และในภาวะวิกฤต ความมั่นคงทางอาหารมิได้พิจารณาเฉพาะปริมาณอาหารเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงคุณภาพ ความปลอดภัย ความสามารถในการเข้าถึง และเสถียรภาพของระบบอาหารโดยรวมในบริบทของประเทศไทย ความมั่นคงทางอาหารมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับภาคการเกษตร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารหลักของประเทศ การมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และมีระบบสำรองอาหารในยามฉุกเฉิน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ขณะเดียวกัน ประชาชนต้องสามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสม โดยไม่เกิดความเหลื่อมล้ำหรือข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากอาหารอย่างเหมาะสม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ อาหารที่บริโภคต้องมีคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพที่ดี รวมถึงการมีความรู้ด้านโภชนาการ สุขอนามัย และการบริโภคอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาด้านสุขภาพและโรคที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการ ในขณะเดียวกัน ระบบอาหารของประเทศต้องมีเสถียรภาพ สามารถรองรับและปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง เช่น ภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และสถานการณ์โรคระบาด อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงทางอาหารยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ อาทิ การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น และความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร ดังนั้น การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างบูรณาการ ทั้งการส่งเสริมการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาระบบกระจายอาหาร และการส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการแก่ประชาชน

3. **เนื้อหาด้ำนนวัตกรรมและการต่อยอดเชิงธุรกิจการเกษตร (Agricultural Innovation and Agribusiness Development)** งานวิจัยด้านการเกษตรจะมีคุณค่าอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อสามารถนำไปใช้ได้จริง และนวัตกรรมหรือ โอกาสทางธุรกิจที่สร้างรายได้และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการต่อยอดผลผลิตทางวิชาการ สู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งเรียนรู้จากผู้ประกอบการและผู้บริหารระดับประเทศ นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการตลาดเกษตรยุคใหม่ และผู้ให้บริการด้านเกษตร (Agri-Service Provider) มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติจริง ประกอบด้วยรายวิชา

1) **กิจกรรมศึกษาดูงาน ณ บริษัท ซีวิค อโกรเทค จำกัด จังหวัดสมุทรสาคร** บรรยายโดย คุณชิงชัย คนธรรพ์สกุล CEO ของบริษัทฯ สรุปเนื้อหา เกี่ยวกับการนำงานวิจัยมาต่อยอดธุรกิจ ถ่ายทอดวิสัยทัศน์เชิงลึกและกลยุทธ์การพัฒนาเกษตร

ในระบบปิด ด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะที่ช่วยเสริมความมั่นคงทางอาหารในอนาคต และได้นำชมระบบ Plant Factory with Artificial Lighting (PFAL) เพื่อให้คณะผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ โมเดลธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ ตลอดจนแนวทางการ ประยุกต์งานวิจัยสู่การผลิตเชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม

2) การใช้ข้อมูลภาคการเกษตรสำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มภาคเกษตรกรไทย บรรยายโดย: นางสาวต๋าย วัชรางกูร ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** การใช้ข้อมูลภาคการเกษตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาของภาคเกษตรกรไทย โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร นำข้อมูลเชิงสถิติและสารสนเทศด้านการเกษตรมาใช้ประกอบการประเมินสถานการณ์และคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนพัฒนาภาคการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลผลผลิต พื้นที่เพาะปลูก ต้นทุนการผลิต ราคาสินค้าเกษตร รายได้เกษตรกร โครงสร้างแรงงาน ภาวะตลาด และปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ และสภาพภูมิอากาศ ข้อมูลเหล่านี้ช่วยสะท้อนภาพรวมของภาคเกษตรกรทั้งในด้านศักยภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน ความเสี่ยง และข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบช่วยให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มสำคัญของภาคเกษตรกรไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิต การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตร แนวโน้มรายได้และหนี้สินเกษตรกร ตลอดจนผลกระทบจากความผันผวนของราคาและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดมาตรการช่วยเหลือและการพัฒนาอย่างตรงจุด นอกจากนี้ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การพยากรณ์ทางการเกษตรและข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ยังช่วยเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์แนวโน้ม สนับสนุนการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

3) Business Model Workshop : **ปั้นความคิดให้เป็นธุรกิจ** บรรยายโดย: ดร.ณภัทร กำธรสิริวิมล ผู้ช่วยคณบดีงานแผนและประกันคุณภาพและวิเทศสัมพันธ์ คณะเกษตรนวัตกรรมและการจัดการ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ (PIM) **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มุ่งพัฒนาแนวคิดทางธุรกิจให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเน้นการเปลี่ยน “แนวคิด” ให้กลายเป็น “รูปแบบธุรกิจ” อย่างเป็นระบบ ผ่านการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของลูกค้า และคุณค่าที่ธุรกิจสามารถส่งมอบได้ ในการดำเนินกิจกรรม ผู้เข้าร่วมจะได้เรียนรู้การออกแบบโมเดลธุรกิจอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การพัฒนาคุณค่าเสนอ การวิเคราะห์ตลาดและคู่แข่ง ตลอดจนการวางโครงสร้างรายได้ ต้นทุน และช่องทางการดำเนินธุรกิจ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นภาพรวมของธุรกิจ เข้าใจความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ และสามารถประเมินความเป็นไปได้ของแนวคิดทางธุรกิจได้อย่างรอบด้าน การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาแนวคิดสู่การปฏิบัติจริง

ลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และเพิ่มโอกาสในการสร้างคุณค่าและการเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- (1) เปลี่ยนไอเดียให้ชัดเจน ผู้เข้าร่วมจะได้วิเคราะห์แนวคิดของตนเองว่าแก้ปัญหาอะไร ให้คุณค่าอะไร และตอบโจทย์ใคร เพื่อให้เห็นภาพธุรกิจที่ชัดเจนมากขึ้น
- (2) เรียนรู้การออกแบบโมเดลธุรกิจ ใช้เครื่องมือ Business Model Canvas เพื่อกำหนดองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ลูกค้าเป้าหมาย คุณค่าเสนอ ช่องทางการขาย รายได้ ต้นทุน และพันธมิตรธุรกิจ
- (3) วิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจ ประเมินตลาด คู่แข่ง จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง เพื่อดูว่าแนวคิดสามารถพัฒนาเป็นธุรกิจได้จริงหรือไม่
- (4) วางแนวทางสร้างรายได้และการเติบโต กำหนดรูปแบบรายได้ การตั้งราคา กลยุทธ์การตลาด และแนวทางขยายธุรกิจในอนาคต
- (5) ฝึกคิดเชิงผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) พัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการนำเสนอแนวคิดธุรกิจ

4) Agri-Marketing 5.0: การตลาดเกษตรยุคใหม่การต่อยอดงานวิจัยสู่ผู้บริโภค บรรยายโดย: นายประภัสร์ เมธิพงศ์ชัย ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาอนาคตธุรกิจ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดการตลาดภาคเกษตรในยุคดิจิทัลขั้นสูงที่ผสมเทคโนโลยี นวัตกรรม และข้อมูล เข้ากับความเข้าใจผู้บริโภค เพื่อนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตรไปพัฒนาเป็นสินค้าและบริการที่ตรงความต้องการของตลาด และส่งถึงผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ** Agri-Marketing 5.0 ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น AI, Big Data, IoT และแพลตฟอร์มออนไลน์ ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค การพยากรณ์ความต้องการ การวางแผนการผลิต และการสื่อสารการตลาดแบบเฉพาะบุคคล (Personalized Marketing) ทำให้สินค้าเกษตรสามารถตอบโจทย์ด้านคุณภาพ ความปลอดภัย ความยั่งยืน และความโปร่งใส ซึ่งเป็นความต้องการสำคัญของผู้บริโภคยุคใหม่ ในมิติการต่อยอดงานวิจัย แนวคิดนี้มุ่งแปลงองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากงานวิจัยให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เช่น สินค้าเกษตรคุณภาพสูง สินค้าเพื่อสุขภาพ สินค้าเกษตรอัจฉริยะ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปนวัตกรรม พร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการสื่อสารเรื่องราว (Storytelling) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความแตกต่างในตลาด เป้าหมายสำคัญของ Agri-Marketing 5.0 คือ การเชื่อมโยง “งานวิจัย-การผลิต-การตลาด-ผู้บริโภค” เข้าด้วยกันอย่างครบวงจร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ขยายโอกาสทางการตลาด ยกกระดับความสามารถในการแข่งขัน และสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรในระยะ

5) **นวัตกรรมในการพัฒนาการวิจัยด้านการเกษตร (Lean 4.0)** บรรยายโดย: ดร.สุรธันย์ ปาละพรพิสุทธิ์ หัวหน้าศูนย์ความเป็นเลิศด้านวิศวกรรมการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรมอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** แนวทางการพัฒนางานวิจัยเกษตรที่ผสมผสานหลักการ Lean (ลดความสูญเปล่า เพิ่มคุณค่า และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ) เข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัลยุค 4.0 เพื่อให้กระบวนการวิจัยรวดเร็ว แม่นยำ ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากขึ้น แนวคิด Lean 4.0 ในงานวิจัยเกษตร มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การกำหนดโจทย์ การทดลอง การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ผล และการนำไปใช้ โดยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ลดต้นทุน เวลา และความซ้ำซ้อน พร้อมเพิ่มคุณค่าของผลงานวิจัยให้ตอบโจทย์ผู้ใช้จริง เช่น เกษตรกร ภาคอุตสาหกรรม และตลาด การประยุกต์ใช้ Lean 4.0 มักผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น

- AI และ Big Data ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลการทดลองและพยากรณ์ผลลัพธ์
- IoT และเซ็นเซอร์ ใช้เก็บข้อมูลภาคสนามแบบเรียลไทม์ เพิ่มความแม่นยำ
- ระบบอัตโนมัติและดิจิทัลแพลตฟอร์ม ลดแรงงาน ลดความผิดพลาด และเพิ่มความรวดเร็วในการทดลอง
- การจัดการข้อมูลวิจัย (Data-driven Research) เพื่อให้การตัดสินใจมีหลักฐานรองรับ

ผลลัพธ์ของ Lean 4.0 คือ งานวิจัยที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า ได้ผลลัพธ์รวดเร็วและแม่นยำ น่าเชื่อถือ สามารถต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่ใช้ได้จริงในภาคเกษตร เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ลดความเสี่ยง และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรในระยะยาว

6) **Agri-InnoBiz: พลิกงานวิจัยให้เป็นโอกาสธุรกิจ** บรรยายโดย: นางสาวภาวดี ใจเอื้อ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการใช้ประโยชน์และพัฒนาธุรกิจ (สวก.) **สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ** แนวคิดและกระบวนการนำผลงานวิจัยหรือองค์ความรู้ด้านการเกษตร มาพัฒนาและต่อยอดให้เกิดการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบ โดยผสมผสานมุมมองเชิงวิชาการกับการนำไปใช้จริงในภาคธุรกิจ เพื่อเปลี่ยน “งานวิจัย” ให้กลายเป็น “สินค้า บริการ หรือธุรกิจที่สร้างรายได้ได้จริง” ไม่หยุดอยู่เพียงในระดับห้องปฏิบัติการหรือเชิงทฤษฎี ในเชิงกระบวนการ Agri-InnoBiz เริ่มจากการคัดเลือกผลงานวิจัยที่มีศักยภาพ

และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด (Market-driven) จากนั้นพัฒนาเป็นต้นแบบ ทดสอบประสิทธิภาพ และความเป็นไปได้ทั้งด้านเทคนิคและเศรษฐศาสตร์ ควบคู่กับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ก่อนออกแบบ โมเดลธุรกิจ หาแหล่งทุน สร้างเครือข่ายพันธมิตร และนำผลิตภัณฑ์หรือบริการเข้าสู่ตลาดจริง ตัวอย่างเชิงปฏิบัติ เช่น การนำงานวิจัยพันธุ์พืชมาพัฒนาเป็นเมล็ดพันธุ์เชิงการค้า การใช้เทคโนโลยีเกษตรพัฒนาเป็นเครื่องมือหรือระบบช่วยเกษตรกร หรือการนำนวัตกรรมการแปรรูปไปสร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง กระบวนการเหล่านี้สะท้อน การเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าตั้งแต่งานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์จริง เป้าหมายสำคัญคือ การเพิ่มมูลค่าสินค้า เกษตร สร้างผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ เสริมความสามารถในการแข่งขัน และผลักดันเศรษฐกิจฐาน นวัตกรรมให้เติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยสรุป Agri-InnoBiz คือการเปลี่ยนองค์ความรู้จากงานวิจัย ให้กลายเป็นโอกาสทางธุรกิจที่จับต้องได้และสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

7) From Lab to Market: ต่อยอดนวัตกรรมสู่ความสำเร็จทางธุรกิจ บรรยายโดย:

คุณพันธ์เทพ ฉัตรนระรัชต์ บริษัท ควอนตัม ไบโอบริดจ์ จำกัด สรุปเนื้อหา From Lab to Market เป็นแนวคิด ที่มุ่งเปลี่ยนผลงานวิจัยจากระดับห้องปฏิบัติการ (Lab) ให้กลายเป็นนวัตกรรมที่ใช้ได้จริงในตลาด (Market) โดยไม่หยุดอยู่เพียงองค์ความรู้เชิงวิชาการ แต่สามารถสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรมได้ อย่างเป็นรูปธรรมกระบวนการดังกล่าวเริ่มจากการประเมินศักยภาพของผลงานวิจัยว่าตอบโจทย์ความต้องการ ของตลาดหรือไม่ จากนั้นดำเนินการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หรือความลับทางการค้า เพื่อรักษามูลค่าของนวัตกรรม ต่อด้วยการพัฒนาต้นแบบ (Prototype) การทดสอบประสิทธิภาพ และ ความเป็นไปได้เชิงเทคนิคและเชิงธุรกิจ (Proof of Concept) รวมถึงการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทาง เศรษฐศาสตร์เมื่อผลงานมีความพร้อมในระดับหนึ่งจะเข้าสู่ขั้นการออกแบบโมเดลธุรกิจ การวางแผนการผลิต การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การระดมทุน และการทดสอบตลาดจริง (Pilot/Market Validation) เพื่อปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และการแข่งขันในตลาด ก่อนขยายสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ เต็มรูปแบบ หัวใจสำคัญของ From Lab to Market คือ “การเชื่อมโยง” ระหว่างนักวิจัย ภาคอุตสาหกรรม นักลงทุน และภาครัฐ ผ่านกลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยี การบ่มเพาะธุรกิจ (Incubation) และการสนับสนุน ด้านนโยบายและเงินทุน ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มโอกาสความสำเร็จทางธุรกิจ

8) มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี CBAM/EUDR บรรยายโดย: รศ.ดร.วีระภาส คุณรัตนสิริ คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปเนื้อหาการบรรยายครั้งนี้สะท้อนภาพรวมสำคัญ ตั้งแต่บทบาทงานวิจัยของสถาบันการศึกษา การเชื่อมโยงงานวิจัยสู่ภาคธุรกิจจริง ไปจนถึงการเตรียมความพร้อมรับมือ กติกาการค้าโลกใหม่ “มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี CBAM/EUDR” ช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำ องค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิจัยและการวางแผนธุรกิจเกษตรได้อย่างรอบด้านและ

ทันสถานการณ์ การอบรมครั้งนี้จะช่วยเสริมศักยภาพผู้เข้าอบรม วรก. รุ่นที่ 1 ให้ก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านการวิจัยธุรกิจเกษตรที่เข้าใจทั้งนโยบาย นวัตกรรม และตลาดโลก พร้อมขับเคลื่อนภาคเกษตรไทยสู่ความยั่งยืน

9) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดเชิงธุรกิจ บรรยายโดย: นายรพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร **สรุปเนื้อหา**เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดเชิงธุรกิจ เป็นกระบวนการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มและประโยชน์ทางเศรษฐกิจในเชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเชื่อมโยงผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงในตลาด สามารถแข่งขันได้ และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือภาคอุตสาหกรรม สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือรูปแบบธุรกิจใหม่ ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนสร้างรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้เกิดผลเชิงพาณิชย์ ขยายตลาด และเพิ่มศักยภาพขององค์กรหรือผู้ประกอบการ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและนวัตกรรมของประเทศในระยะยาว

“ระบบการจัดการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกพืชและผลไม้” หมายถึง กรอบการดำเนินงานด้านมาตรการควบคุม กำกับดูแล และข้อกำหนดทางกฎหมายที่ใช้บริหารจัดการ การเคลื่อนย้ายพืชและผลไม้ระหว่างประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยพืช ความปลอดภัยอาหาร และข้อกำหนดทางการค้าในระดับประเทศและสากล

ระบบการจัดการ ครอบคลุมกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ การขอใบอนุญาตนำเข้า-ส่งออก การตรวจสอบและรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certification) การควบคุมศัตรูพืชและโรคพืช การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้า การบรรจุหีบห่อและติดฉลาก การตรวจปล่อย ณ ด่านตรวจพืช รวมถึงการติดตามตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อให้สินค้ามีความปลอดภัย เป็นไปตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า และลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายศัตรูพืช

กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (ประเทศไทย) โดยทั่วไปประกอบด้วย

(1) พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดหลักเกณฑ์การนำเข้า-ส่งออกและการป้องกันศัตรูพืช

(2) พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับสิทธิและการใช้พันธุ์พืช

(3) พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดมาตรฐาน และการรับรองสินค้าเกษตร

(4) กฎหมายศุลกากรและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับพิธีการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

(5) ข้อกำหนดด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Measures) และมาตรฐานสากล เช่น IPPC และ Codex ที่ใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการค้าระหว่างประเทศ

โดยสรุป ระบบการจัดการและกฎหมายดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อควบคุมการนำเข้า-ส่งออกพืชและผลไม้ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ปลอดภัย ได้มาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นแก่ประเทศคู่ค้า และสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

10) การบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการเชื่อมโยงงานวิจัยสู่ภาคอุตสาหกรรม บรรยายโดย: นายชุตินธ์ บัณฑิตวรชัย กรรมการผู้จัดการ และ นางสาวจิราพัชร จีระพิวัฒน์ Sales & Marketing Manager บริษัท บางกอกไปโอโซเอนซ์ จำกัด สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาและต่อยอดผลงานวิจัยให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงอุตสาหกรรมและเชิงพาณิชย์ ได้จริง สร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมซึ่งการบริหารธุรกิจนวัตกรรมต้องอาศัยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยี (Technology Strategy) การจัดลำดับความสำคัญของงานวิจัยและพัฒนา (R&D Portfolio Management) การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา (IP Management) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product Development) และการวิเคราะห์ความเป็นไปได้เชิงเทคนิค-เศรษฐศาสตร์ (Techno-economic Analysis) รวมถึงการบริหารความเสี่ยง การจัดหาเงินทุน และการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมภายในองค์กร เพื่อให้การพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง สำหรับการเชื่อมโยงงานวิจัยสู่ภาคอุตสาหกรรม เป็นกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และองค์ความรู้จากแหล่งวิจัยไปสู่ภาคการผลิต ผ่านกลไกสำคัญ เช่น การให้สิทธิใช้เทคโนโลยี (Licensing) การร่วมวิจัยพัฒนา (Collaborative R&D) การจัดตั้งบริษัทจากงานวิจัย (Spin-off/Start-up) การบ่มเพาะและเร่งการเติบโตของธุรกิจนวัตกรรม (Incubation & Acceleration) ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา (Triple Helix) เพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ การลดช่องว่างระหว่างงานวิจัยกับการใช้งานจริง การสร้างผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตใหม่ที่มีมูลค่าสูง การเพิ่มผลิตภาพและคุณภาพในภาคอุตสาหกรรม การสร้างผู้ประกอบการฐานเทคโนโลยี และการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว บทบาทสำคัญของแนวคิดนี้จึงอยู่ที่การทำให้นวัตกรรมเกิด “ผลกระทบจริง” ต่อเศรษฐกิจและสังคม ไม่ใช่เพียงองค์ความรู้เชิงทฤษฎีเท่านั้น

11) บทบาทกรมพัฒนาที่ดินกับการยกระดับการเกษตรอย่างยั่งยืน บรรยายโดย: นางสาวสุมิตรา วัฒนา อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับกรมพัฒนาที่ดินมีบทบาทสำคัญในการเป็น “ฐานรากของการเกษตรอย่างยั่งยืน” โดยดูแลทรัพยากรดิน และที่ดินให้มีคุณภาพ เหมาะสมต่อการผลิต และรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ภาคการเกษตรเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว โดยมีภารกิจในการอนุรักษ์ พื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนระบบการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

บทบาทสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน

(1) การสำรวจและวิเคราะห์ดิน จัดทำฐานข้อมูลดินและแผนที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรใช้วางแผนการใช้ที่ดิน การเลือกพืช และการจัดการดินได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงและเพิ่มผลผลิต

(2) การปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด สารปรับปรุงดิน และเทคโนโลยีการจัดการดิน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ลดการเสื่อมโทรม และรักษาสมดุลของระบบนิเวศดิน

(3) การอนุรักษ์ดินและน้ำ ดำเนินมาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ฝายชะลอน้ำ คันดิน และการปลูกพืชคลุมดิน เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและน้ำท่วม

(4) การฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม พัฒนาพื้นที่ดินเสื่อมโทรม ดินเค็ม ดินเปรี้ยว หรือดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

(5) การส่งเสริมเกษตรอย่างยั่งยืน สนับสนุนระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความมั่นคงทางอาหาร

(6) การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้คำปรึกษา อบรม และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการดินและที่ดินแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพและการพึ่งพาตนเอง

โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและประสิทธิภาพการผลิต ลดการเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มรายได้และความมั่นคงของเกษตรกร สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและสมดุล

12) แนวโน้มทิศทางการเศรษฐกิจการเกษตรไทย: จากข้อมูลสู่การขับเคลื่อนนโยบายและความสามารถแข่งขันอย่างยั่งยืน” บรรยายโดย: ดร.กาญจนา ขวัญเมือง รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทยในระยะปัจจุบันถึงระยะกลาง มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราปานกลาง โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศ โครงสร้างการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร ตลอดจนภาวะตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ภาคการเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจฐานรากและความมั่นคงทางอาหารของประเทศ แม้อัตราการเติบโตจะไม่สูงเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมและบริการ แต่มีความสำคัญเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะในด้านการจ้างงาน รายได้เกษตรกร และการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร ในเชิงโครงสร้างการผลิต แนวโน้มสำคัญคือการเปลี่ยนผ่านการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตเชิงคุณภาพและมูลค่าสูง โดยมุ่งเน้นสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดและมีความต้องการเพิ่มขึ้น เช่น พืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ สินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตรแปรรูป ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าและยกระดับรายได้ของเกษตรกร สะท้อนว่าเกษตรไทยยังมีบทบาทสำคัญ แต่การเติบโตค่อนข้างช้า และผันผวนตามสภาพอากาศ และราคาสินค้า

ด้านตลาดและราคา สินค้าเกษตรยังมีความผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโลก อุปสงค์-อุปทาน และมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรหลัก เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้ภาคการเกษตรต้องปรับตัวสู่ระบบการผลิตที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับกลไกตลาดมากขึ้น ในมิติของเทคโนโลยีและนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ระบบดิจิทัล เซนเซอร์ และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เข้ามาประยุกต์ใช้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตร อย่างไรก็ตาม ภาคการเกษตรไทยยังเผชิญความท้าทายสำคัญ ได้แก่ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โครงสร้างเกษตรกรสูงวัย ข้อจำกัดด้านทรัพยากรดินและน้ำ ตลอดจนข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานสากลที่เข้มงวดมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต

กล่าวโดยสรุป แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรไทยมุ่งสู่การพัฒนาแบบ “เพิ่มมูลค่า ยกระดับประสิทธิภาพ และสร้างความยั่งยืน” ผ่านการปรับโครงสร้างการผลิต การใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างสมดุล และการเชื่อมโยงกับตลาดโลกอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในระยะยาว

13) **ความรู้ด้านกฎหมายด้านประมง และแนวทางการต่อยอดงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์** ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหลากหลายมิติ ได้แก่ บทบาทหน่วยงานและทิศทางการประมงกับความมั่นคงอาหารและเศรษฐกิจชาติ บรรยายโดย: ดร.ฐิติพร หลาวประเสริฐ อธิบดีกรมประมง **สรุปเนื้อหา** ถ่ายทอดภาพรวมทิศทางการพัฒนาภาคประมงไทย ควบคู่ความมั่นคงทางอาหาร(Food Security) และการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน การส่งเสริมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีมาตรฐานและปลอดภัย การควบคุมการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพเพียงพอตลอดทั้งปี

บทบาทหลักของกรมประมงต่อความมั่นคงทางอาหาร:

- (1) **บริหารจัดการทรัพยากรประมง (Fisheries Management):** ฟื้นฟู อนุรักษ์ และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและน้ำจืดให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้มีสัตว์น้ำเพียงพอต่อการบริโภคในระยะยาว
- (2) **ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture Promotion):** พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสนับสนุนเกษตรกรกรให้ผลิตสัตว์น้ำได้มาตรฐาน ปลอดภัย (GAP) และตรวจสอบย้อนกลับได้
- (3) **ควบคุมและปราบปรามการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing):** บังคับใช้กฎหมาย พ.ร.ก.การประมง เพื่อป้องกันการทำประมงเกินขีดจำกัด ซึ่งจะกระทบต่อปริมาณอาหาร
- (4) **เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Value Addition):** สนับสนุนการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค
- (5) **การศึกษา วิจัย และนวัตกรรม (Research and Innovation):** พัฒนาสายพันธุ์และเทคโนโลยีการประมงเพื่อให้เพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน

กรมประมงเน้นการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด "FISHERIES CONNECT FOR SUSTAINABILITY" เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารที่ยั่งยืน

ระบบการจัดการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกด้านประมง บรรยายโดย: คุณบุษดี ทองมี หัวหน้ากลุ่มควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสัตว์น้ำ กรมประมง เสริมความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรฐานการค้าสัตว์น้ำในระดับสากลพร้อมเยี่ยมชมศูนย์การป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) ซึ่งเป็นหน่วยงานตรวจสอบเรือประมงและสินค้าสัตว์น้ำ เพื่อขอจัดการทำประมงเถื่อน ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported, and Unregulated Fishing) ซึ่งดำเนินการตามหลักสากลของ FAO ผ่านการตรวจ PIPO (Port-in Port-out) และระบบ VMS เพื่อให้การประมงยั่งยืนและตรงตามมาตรฐานสหภาพยุโรป สาระสำคัญของศูนย์การป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) มีดังนี้:

นิยาม IUU Fishing:

Illegal (ผิดกฎหมาย): ทำประมงโดยไม่มีใบอนุญาต หรือละเมิดกฎหมาย

Unreported (ขาดการรายงาน): ไม่รายงานการจับสัตว์น้ำ หรือรายงานข้อมูลเท็จ

Unregulated (ไร้การควบคุม): ใช้เรือไม่มีสัญชาติ หรือทำประมงในพื้นที่ที่ไม่มีมาตรการควบคุม

บทบาทของหน่วยงานในไทย: ดำเนินการผ่านศูนย์ PIPO (Port-in Port-out) ทั้ง 22 จังหวัดชายทะเล เพื่อตรวจสอบเรือเข้า-ออก และตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ของสินค้าสัตว์น้ำ

ผลกระทบ: การทำประมง IUU สร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศแนวปะการัง (ทำลายล้างกว่า 80%) ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากการถูกจำกัดการส่งออกสินค้าประมง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง: พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และฉบับแก้ไข ซึ่งมีโทษปรับสูงถึง 30 ล้านบาท เพื่อบริหารการประมงไทยให้มีความยั่งยืน ศูนย์ดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญที่สร้างมาตรฐานใหม่ให้เรือประมงไทยต้องปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันผลกระทบทางกฎหมายและการค้าในระดับสากล

14) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดเชิงธุรกิจ บรรยายโดย: คุณเปรมศักดิ์ วันชัยสุนทร ผู้บริหารสูงสุดด้านการวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ถ่ายทอดประสบการณ์การนำงานวิจัยไปสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายผลสู่ภาคอุตสาหกรรม มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สามารถต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้จริง ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์ ระบบการเลี้ยง เทคโนโลยีชีวภาพ และการจัดการฟาร์มอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และยกระดับคุณภาพสินค้าให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและความต้องการของตลาดโลก

ในมิติการวิจัย บริษัทให้ความสำคัญกับการปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำให้มีอัตราการเจริญเติบโตดี ทนทานต่อโรค และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการเลี้ยง ควบคู่กับการพัฒนาอาหารสัตว์ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลการเลี้ยง และการจัดการฟาร์มแบบแม่นยำ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก

ในด้านการต่อยอดเชิงธุรกิจ ผลงานวิจัยถูกพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่ใช้ได้จริง เช่น ลูกพันธุ์คุณภาพ อาหารสัตว์เฉพาะสูตร เทคโนโลยีการเลี้ยง และระบบบริหารจัดการฟาร์ม ซึ่งช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน และตรวจสอบย้อนกลับได้ เพื่อรองรับตลาดส่งออกและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

โดยสรุป การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของบริษัทเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิต สร้างความยั่งยืนด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของธุรกิจสัตว์น้ำในระยะยาว

15) Agri-Service Provider เชื่อมงานวิจัยสู่การใช้จริง บรรยายโดย: คุณวิเชียร แก้วฉนวน ผู้อำนวยการฝ่ายฝึกอบรมและครูการบินโดรนทางการเกษตร บริษัท อีซี (2018) จำกัด สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ Agri-Service Provider (ผู้ให้บริการทางการเกษตร) เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และผลงานวิจัยจากภาควิชาการไปสู่การใช้ประโยชน์จริงในภาคการเกษตร โดยทำหน้าที่เป็น “ตัวกลางเชื่อมโยง” ระหว่างนักวิจัย หน่วยงานพัฒนา เทคโนโลยี และเกษตรกร เพื่อให้ผลงานวิจัย

ไม่หยุดอยู่ในห้องทดลอง แต่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้จริงในพื้นที่ การเชื่อมโยงดังกล่าวเกิดขึ้นผ่านกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การนำองค์ความรู้จากงานวิจัยมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของเกษตรกร การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร ระบบเกษตรแม่นยำ การจัดการดิน น้ำ และปัจจัยการผลิต ตลอดจนการให้คำปรึกษาเชิงเทคนิคและการบริหารจัดการฟาร์ม ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการประยุกต์ใช้จริง Agri-Service Provider ยังมีบทบาทในการทดสอบและขยายผลเทคโนโลยีในระดับพื้นที่ (Scaling up) ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้ใช้จริง ส่งผลให้งานวิจัยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของภาคเกษตรมากขึ้น ขณะเดียวกัน เกษตรกรสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และบริการทางเทคโนโลยีได้สะดวกลดข้อจำกัดด้านทุน เครื่องมือ และความเชี่ยวชาญปัจจุบันดำเนินโครงการการใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อขนส่งผลผลิตเกษตรบนพื้นที่สูง ณ โครงการหลวงแม่มะลอ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร อาทิ มะเขือเทศโทมัส แตงกวาญี่ปุ่น เสาวรส คะน้า ฯลฯ ซึ่งโครงการมีแนวคิดว่าการนำเทคโนโลยีโดรนขนส่งมาช่วยลดความเสียหาย และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

โดยสรุป Agri-Service Provider ทำหน้าที่เป็น “สะพานเชื่อมงานวิจัยสู่การปฏิบัติ” ช่วยให้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรถูกนำไปใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนยกระดับคุณภาพสินค้า และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเกษตรอย่างยั่งยืน

4. เนื้อหาด้านโครงการต้นแบบเพื่อการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน (Royal-Initiated Projects and Sustainable Agricultural Models) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนวัตกรรมพระราชทาน เป็นแบบอย่างที่ดีแสดงให้เห็นถึง ความเข้าใจในปัญหาอย่างถ่องแท้ และการออกแบบแนวทางพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้จากโครงการเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างมุมมองแบบองค์รวม และจุดประกายให้สามารถพัฒนา งานวิจัยหรือโครงการใหม่ๆ ได้อย่างมีเป้าหมายและยั่งยืน ประกอบด้วยรายวิชา

1) วิจัยเชิงพื้นที่: คำตอบใหม่สู่การแก้ปัญหาเกษตร โครงการวิจัยเพชรบุรีเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร UNESCO สู่การเพิ่มมูลค่าสร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน และ Success Stories in Agri-Research: ถอดบทเรียนโครงการที่สำเร็จ โครงการวิจัย RAINs for Lower Central Provinces (LCP)

Food Valley บรรยายโดย: ดร.อมร ประดับทอง ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านวิจัยและยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และนางสาวปาริฉัตร วิบูลย์ชาติ ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อและโครงการพิเศษ บรรยายความสำเร็จการดำเนินโครงการ RAINs for Lower Central Provinces (LCP) Food Valley พร้อมจัด workshops การทำขนมตาล ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี และเยี่ยมชมความสำเร็จของโครงการ RAINs for LCP Food Valley Show Case เชื่อมงานวิจัยสู่ธุรกิจจริง ณ โรงงานลุงอเนก เพื่อเรียนรู้กระบวนการต่อยอดงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์จริงจากภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างผู้นำวิจัยเกษตรรุ่นใหม่ ที่สามารถแปลงองค์ความรู้สู่มูลค่าทางเศรษฐกิจ ขับเคลื่อนงานวิจัยจากห้องปฏิบัติการสู่ธุรกิจจริง และยกระดับภาคเกษตรไทยให้แข่งขันได้บนเวทีโลกอย่างยั่งยืน

2) ภูมิปัญญาพระราชฯ สู่ต้นแบบเกษตรยั่งยืน : ดำเนินงานการพัฒนาพื้นที่ห้วยทรายตามแนวพระราชดำรินในหลวงรัชกาลที่ 9 และการส่งเสริมด้านการตลาดของเกษตรกร บรรยายโดย: ว่าที่พันตำรวจตรีกวินพัฒน์ อีร์ประเสริฐกุล สารวัตรศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี รับผิดชอบโดยศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนา กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน การดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่อง มาจากพระราชดำรินับเป็นรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสื่อมโทรมที่ประสบผลสำเร็จ อันเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนาในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีปัญหาในลักษณะใกล้เคียงกัน จากสภาพความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ดิน น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่า เมื่อ 50 ปีที่ผ่านมา ได้ถูกทำลายเปลี่ยนแปลงกลายเป็นไร่สับปะรด พื้นดินเสียหายเสื่อมโทรม ไม่สามารถเพาะปลูกพืชใด ๆ ได้ ณ บัดนี้ ผืนดินที่เคยแห้งแล้ง

ดังกล่าว ได้พลิกฟื้นกลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์เช่นเดิมอีกครั้ง ทั้งป่าเขาต้นน้ำลำธาร สัตว์ป่า โดยเฉพาะเนื้อทราย แม้แต่ราษฎรที่ได้อาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินนี้ ก็ได้รับการพัฒนาจนสามารถพึ่งตนเองได้ และมีความอยู่ดีมีสุขในวิถีชีวิตตามอัตภาพของตนเอง

วัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ

- (1) เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ปรับปรุง และรักษาป่าไม้และสภาพแวดล้อมให้เกิดความชุ่มชื้นในพื้นที่โครงการ และบริเวณใกล้เคียงให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์
- (2) เพื่อเป็นศูนย์รวมในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และแสวงหาแนวทาง ตลอดจนวิธีการพัฒนาต่างๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
- (3) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับราษฎรในบริเวณศูนย์ฯ และใกล้เคียงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- (4) เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ให้ความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ตลอดจนสามารถปรึกษาขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้
- (5) เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่สำหรับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ และอื่นๆ ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานงานกัน อันจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานร่วมกัน

การดำเนินการภายในศูนย์

เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ บรรลุผลเป็นรูปธรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จึงได้พิจารณากำหนดงานเป็น 5 แผนงานดังนี้

- (1) แผนงานอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ
- (2) แผนงานศึกษาและพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
- (3) แผนงานขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแนวพระราชดำริ
- (4) แผนงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
- (5) แผนงานบริหารโครงการ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ สรุปได้ว่า เป็นโครงการตามพระราชดำริเพื่อฟื้นฟูพื้นที่แห้งแล้ง จังหวัดเพชรบุรี ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ โดยเน้นการพัฒนาควบคู่ระหว่างคนและป่าผ่าน การปลูกป่า 3 อย่าง 4 อย่าง (ไม้โตเร็ว ไม้ผล ไม้มีค่า + ประโยชน์ 4 อย่าง), การใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ, การพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามแนวทางธรรมชาติ, การบริหารจัดการน้ำแบบ "ป่าเปียก" และระบบอ่างพวง, และเป็นศูนย์เรียนรู้ ที่ให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ประชาชน เพื่อให้มีอาชีพที่ยั่งยืนและอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้

หลักการสำคัญ

ฟื้นฟูธรรมชาติ: เปลี่ยนพื้นที่แห้งแล้ง (ดินทราย ดินดาน) ให้กลับมาเขียวข่มด้วย การปลูกป่าและหญ้าแฝก

พัฒนาคน: ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน การทำปุ๋ยอินทรีย์ และอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้ราษฎร

เรียนรู้และถ่ายทอด: เป็นแหล่งศึกษาดูงานและให้คำแนะนำด้านการพัฒนาที่ดินและการอนุรักษ์

การมีส่วนร่วม: ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าและรับประโยชน์จากผลผลิต

กิจกรรมหลัก

การปลูกป่า 3 อย่าง 4 อย่าง: เน้นไม้โตเร็ว, ไม้ผล, ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างสมดุล

การใช้หญ้าแฝก: ปลูกเป็นแนวกำแพงธรรมชาติเพื่อรักษาดินและน้ำ

ระบบป่าเปียก: สูบน้ำขึ้นไปปล่อยให้กระจายลงมาสร้างความชุ่มชื้นในป่า
การจัดการน้ำ (อ่างพวง): เชื่อมโยงอ่างเก็บน้ำให้มีน้ำไหลหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรอย่างทั่วถึง
เพาะเลี้ยงสัตว์ป่า: เช่น เนื้อทราย เพื่อปล่อยคืนสู่ธรรมชาติสุรุปล้นๆ คือ เป็นต้นแบบการพัฒนาที่ดิน
 การเกษตร และสิ่งแวดล้อม ที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

3) ระบบการจัดการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออกด้านปศุสัตว์ บรรยายโดย: นายคมสัน รุ่งเรือง ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกัน และควบคุมโรคระบาดสัตว์ข้ามแดน **สรุปเนื้อหา** การค้าสินค้าปศุสัตว์ระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในด้านการสร้างรายได้จากการส่งออกและการจัดการวัตถุดิบเพื่อการบริโภคและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์ รวมถึงปัญหาด้านความปลอดภัยอาหาร ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงต้องมีระบบการจัดการและกฎหมายที่ชัดเจนในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้าในภาคปศุสัตว์ เพื่อให้การค้าดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลในประเทศไทย หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการกำกับดูแลด้านนี้คือ กรมปศุสัตว์ ภายใต้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีบทบาทในการควบคุม ตรวจสอบ และกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า ส่งออก และการเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์

1. ระบบการจัดการการนำเข้า-ส่งออกด้านปศุสัตว์

การบริหารจัดการการนำเข้า-ส่งออกด้านปศุสัตว์ของประเทศไทยมีขั้นตอนสำคัญที่ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนการนำเข้า ระหว่างการตรวจสอบ และหลังการนำเข้า เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านโรคสัตว์และความปลอดภัยของผู้บริโภค ดังนี้

1.1 การควบคุมก่อนการนำเข้าและส่งออก

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะนำเข้าสัตว์ ซากสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ต้องยื่นคำขออนุญาตต่อกรมปศุสัตว์ก่อนดำเนินการนำเข้า โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น

- การแสดงแหล่งกำเนิดของสินค้า
- การมีใบรับรองสุขภาพสัตว์ (Health Certificate) จากประเทศต้นทาง
- การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยสัตว์

มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการนำเข้าโรคระบาดสัตว์จากต่างประเทศ

2.2 การตรวจสอบ ณ ด่านกักกันสัตว์

เมื่อสินค้าปศุสัตว์เข้าสู่ประเทศ จะต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ณ ด่านกักกันสัตว์ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบเอกสาร ตรวจสอบสุขภาพสัตว์ และดำเนินมาตรการกักกันสัตว์ (Quarantine) หากจำเป็น เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่กระจายของโรค

2.3 การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานสินค้า

นอกจากการควบคุมโรคระบาดสัตว์แล้ว ยังมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้า เช่น การตรวจสอบสารตกค้าง การตรวจสอบกระบวนการผลิต และการรับรองมาตรฐานโรงงาน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นไปตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกด้านปศุสัตว์

การดำเนินงานด้านการนำเข้าและส่งออกปศุสัตว์ของประเทศไทยอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมการนำเข้า ส่งออก และการเคลื่อนย้ายสัตว์ ชากสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ รวมถึงให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการกำหนดมาตรการกักกันสัตว์ การตรวจสอบ และการกำหนดเขตควบคุมโรค

2.2 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558

กฎหมายฉบับนี้ใช้ควบคุมการผลิต นำเข้า และจำหน่ายอาหารสัตว์ เพื่อให้มีคุณภาพและปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค

2.3 พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรของประเทศ โดยมีหน่วยงานหลักคือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคและประเทศคู่ค้า

2.4 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลกระบวนการผ่านพิธีการศุลกากร การเสียภาษี และการตรวจปล่อยสินค้า โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กรมศุลกากร

3. ความเชื่อมโยงกับมาตรฐานและกฎระเบียบระหว่างประเทศ

การค้าสินค้าปศุสัตว์ระหว่างประเทศต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานสากล เช่น มาตรฐานด้านสุขภาพสัตว์ของ World Organisation for Animal Health และกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชภายใต้ความตกลงของ World Trade Organization โดยเฉพาะความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป ระบบการจัดการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกด้านปศุสัตว์ของประเทศไทยเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เพื่อป้องกันโรคระบาดสัตว์

คุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค และรักษามาตรฐานสินค้าให้เป็นไปตามข้อกำหนดสากล การดำเนินงานดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการค้าสินค้าปศุสัตว์ของไทยให้มีความยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

4) EU กับการส่งออกของสินค้าเกษตรไทย บรรยายโดย: ดร.อาจารย์ ถาวรมาศ ที่ปรึกษาด้านนโยบายเกษตร เศรษฐกิจ และการค้ากับสหภาพยุโรป **European Union (EU) สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ European Union (EU)** เป็นหนึ่งในตลาดสำคัญของสินค้าเกษตรไทย เนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่และมีกำลังซื้อสูง ประกอบด้วยหลายประเทศในยุโรปที่มีความต้องการสินค้าอาหารและสินค้าเกษตรจากต่างประเทศจำนวนมาก การส่งออกสินค้าเกษตรไทยไปยัง EU จึงเป็นโอกาสสำคัญในการสร้างรายได้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรไทย

(1) สินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกไป EU สินค้าเกษตรและอาหารของไทยที่ได้รับความนิยมในตลาด EU ได้แก่

- ข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว
- ผลไม้สดและผลไม้แปรรูป เช่น สับปะรด กระป๋อง มะม่วง และลำไย
- อาหารทะเลแปรรูป
- ไก่แปรรูปและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์
- เครื่องเทศและสมุนไพร

สินค้าเหล่านี้มีจุดเด่นด้านคุณภาพ รสชาติ และความหลากหลาย ทำให้ได้รับการยอมรับในตลาดยุโรป

(2) มาตรการและข้อกำหนดของ EU ต่อสินค้าเกษตร การส่งออกสินค้าเกษตรไปยัง EU ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เข้มงวด เช่น

- **มาตรการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยอาหาร** ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านสุขอนามัยของ EU และความตกลงด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของ **World Trade Organization**

- **การควบคุมสารตกค้างในสินค้าเกษตร** EU มีการกำหนดค่ามาตรฐานสารตกค้าง (Maximum Residue Limits: MRLs) สำหรับสารเคมีทางการเกษตร หากเกินค่าที่กำหนดอาจถูกปฏิเสธการนำเข้า

- **มาตรฐานการผลิตและการตรวจสอบย้อนกลับ** ผู้ผลิตต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของสินค้าได้ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตที่ดี เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP), การปฏิบัติที่ดีในการผลิตอาหาร (GMP)

(3) มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน EU ให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการใช้สารเคมี และการคำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์

โอกาสและความท้าทายของไทย

โอกาส

ตลาดขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อสูง

ความนิยมสินค้าอาหารเอเชียเพิ่มขึ้น

สินค้าเกษตรไทยมีภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความปลอดภัย

ความท้าทาย

กฎระเบียบด้านความปลอดภัยอาหารที่เข้มงวด

การแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น

ต้นทุนการปรับตัวตามมาตรฐานสากล

กล่าวโดยสรุป ตลาด EU เป็นตลาดสำคัญสำหรับสินค้าเกษตรไทย เนื่องจากมีศักยภาพด้านการบริโภคสูง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานและข้อกำหนดที่เข้มงวดของ EU โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยอาหาร การตรวจสอบย้อนกลับ และการผลิตที่ยั่งยืน เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันและขยายโอกาสทางการค้าในตลาดยุโรป

5) Ager World stage เวทีการเกษตรโลกกับสถานการณ์สินค้าเกษตรประเทศไทย บรรยายผ่านระบบ Zoom Meeting โดย: คุณรัชชก แสงเพ็ญจันทร์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย, ดร.วรากรณ์ แซ่ลี้ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) สำนักงานที่ปรึกษาต่างประเทศ ประจำกรุงแคนเบอร์รา, คุณปรัดถกร แทนมณี อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงปักกิ่ง สถานการณ์สินค้าเกษตรไทยบนเวทีโลก ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของโลก ประเทศไทยถือเป็นผู้เล่นสำคัญในตลาดโลก เช่น ไทยอยู่ประมาณอันดับ 15 ของโลกด้านการส่งออกสินค้าเกษตร มูลค่าการส่งออกประมาณ 53 พันล้านดอลลาร์ (ปี 2024) มีดุลการค้าเกษตรเกินดุลสูง สินค้าเกษตรหลัก ได้แก่ ข้าว ทูเรียน ยางพารา ไก่แปรรูป ไทยมีจุดแข็งบนเวทีโลก

(1) **สินค้าเกษตรเขตร้อน** ได้แก่ ทูเรียน มังคุด มะม่วง เป็นที่ต้องการสูง โดยเฉพาะตลาดจีน

(2) **ผู้นำบางสินค้า** ไทยเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ของโลก และครองส่วนแบ่งตลาดแป้งมันสำปะหลังสูง

(3) **อุตสาหกรรมอาหารเข้มข้น** มีโรงงานแปรรูปอาหารจำนวนมาก จุดแข็งสำคัญคือ คุณภาพสินค้า ภาวลักษณะอาหารปลอดภัย ความหลากหลายของสินค้า

ความท้าทายของไทยบนเวทีโลก คือการแข่งขันสูงขึ้น เช่น ข้าวไทยแข่งขันกับอินเดีย และเวียดนามซึ่งอินเดียเพิ่มการส่งออกทำให้ราคาข้าวโลกลดลง

1) ราคาผันผวน เช่น ราคาน้ำตาลตกต่ำทำให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง

2) ความสามารถแข่งขันด้านต้นทุน ค่าเงินบาทแข็งทำให้ข้าวไทยแข่งขันยากขึ้น

3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กระทบผลผลิตและความมั่นคงอาหาร

4) แนวโน้ม Agri World Stage ในอนาคต ที่ไทยต้องปรับตัว ได้แก่ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เช่น สมุนไพร อาหารสุขภาพ อาหารฟังก์ชัน, เกษตรยั่งยืน เช่น Low carbon agriculture, เกษตรอัจฉริยะ Smart farming Digital agriculture

ตั้งนั้น Agri World Stage = เวทีการแข่งขันสินค้าเกษตรโลก ประเทศไทยบนเวทีโลก เป็นผู้ส่งออกสำคัญของโลก มีจุดแข็งด้านสินค้าเขตร้อนและอาหาร แต่เผชิญการแข่งขันสูงและราคาผันผวน แนวทางสำคัญของไทย เพิ่มมูลค่าสินค้า พัฒนามาตรฐาน ใช้นวัตกรรม ขยายตลาด

นาง. สมเชษฐ์ (ดร. วราภรณ์ แซ่จิว)

นาย. ปกรณ์

นาง. มอศักดิ์ (ชื่อนามสกุล แซ่จิว)

สรุปเนื้อหากิจกรรมการศึกษาดูงานต่างประเทศระหว่างวันที่ 11-15 มกราคม 2569 ณ นครกว่างโจว มณฑลกว่างตุง ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

1) สถาบันวิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย คณะผู้ศึกษาดูงานได้เข้าศึกษาดูงานด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังการบรรยาย จากศาสตราจารย์มาย คังเซิน (ราชบัณฑิตในสถาบัน วิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย)

2) สถาบันวิจัยอุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่มณฑลกว่างตุง (Guangdong Institute of Modern Agricultural Equipment) ได้เข้าศึกษาดูงานด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังการบรรยาย เรื่องเครื่องจักรกล เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) สถาบันวิจัยอุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่มณฑลกว่างตุงเป็นหน่วยงานวิจัยชั้นนำของจีน ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรครบวงจร และสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ได้จริงทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ การศึกษาดูงานในครั้งนี้นับเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สำคัญด้าน “ระบบเกษตร-เครื่องจักรกล-ข้อมูล” ช่วยเสริมสร้างมุมมองใหม่ในการเชื่อมโยงงานวิจัย เทคโนโลยี และการใช้งานเชิงพาณิชย์ พร้อมต่อยอดแนวคิดสู่การพัฒนาเกษตรไทยให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างยั่งยืน

3) พิพิธภัณฑการผลิตรข้าวด้วยเครื่องจักรกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรภาคใต้จีน นครกว่างโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน การศึกษาดูงานครั้งนี้มุ่งเน้นการเปิดมุมมองด้านเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ โดยทางคณะได้เยี่ยมชมเครื่องจักรกลการผลิตข้าวครบทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว ไปจนถึงระบบสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิต พร้อมรับฟังคำบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักการทำงานและการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่ตอบโจทย์เกษตรยุคอัตโนมัติ

4) สถานกงสุลใหญ่ ณ นครกว่างโจว ได้เข้าศึกษาดูงาน และรับฟังบรรยายจาก คุณพอพจน์ ช้างเยาว์รองกงสุลใหญ่ รักษาการแทนกงสุลใหญ่ ดร. นพรัตน์ บัวหอม ทูตเกษตรประจำ ณ นครกว่างโจว คุณประภาพร ศรีเหรา ในโอกาสเยือนศูนย์กลางความร่วมมือไทย - จีน ด้านเศรษฐกิจสังคมและเกษตรกรรม สถานกงสุลใหญ่ ณ นครกว่างโจว ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้ารวมทั้งประสานงานความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างไทย และจีนในภูมิภาค มณฑลกว่างตุง และไหหลำ ซึ่งรวมถึง ความร่วมมือด้านการเกษตร การค้า การลงทุน และการคุ้มครองสิทธิของคนไทยในพื้นที่ โดยฝ่ายการเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ มีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงนโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรของสองประเทศในภาพรวมของสถานการณ์ และแนวโน้มความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างไทย - จีน ทั้งในมิติการค้าเกษตร วัตถุประสงค์ผลิต และโอกาสการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการในสองประเทศ พร้อมทั้งเน้นย้ำถึงบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุนข้อมูลและการประสานงานทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายครั้งนี้สะท้อนถึงความร่วมมืออันแน่นแฟ้น ระหว่างไทย - จีน ในด้านการเกษตรและความร่วมมือสาขาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพของผู้เรียนรู้ให้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและพัฒนาวิจัย รวมทั้งตอบโจทย์การพัฒนาเชิงนโยบายและเศรษฐกิจในอนาคต

5) สวนเกษตรสมัยใหม่เขตหนานซา (Nansha Urban Agriculture Experimental Park) ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรสมัยใหม่หนาน ซา ในเขตหนานซา นครกว่างโจว (Guangzhou Nansha Modern Agricultural Industry Group Co., Ltd.) เป็นรัฐวิสาหกิจชั้นนำด้านเกษตรครบวงจร

ที่บริหารจัดการพื้นที่กว่า 25,000 ไร่ มีสินทรัพย์รวมกว่า 8,000 ล้านบาท หรือประมาณ 40,000 ล้านบาท และได้รับฟังการบรรยาย ด้านการเกษตรสมัยใหม่ของบริษัทฯ แนวทางการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ที่ผสมผสานทั้งเทคโนโลยี การจัดการฟาร์ม การพัฒนาเกษตรตั้งแต่การผลิต การแปรรูป งานวิจัยนวัตกรรมไปจนถึงการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรระดับภูมิภาค เช่น “ปูเขียวหนานซา” ที่ได้รับเครื่องหมาย GI ระดับชาติ สะท้อนการยกระดับเกษตรจากวัตถุดิบสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง และการเชื่อมต่อกับตลาดระดับภูมิภาคและนานาชาติ เขตหนานซาได้รับการยอมรับเป็นพื้นที่นำร่องด้านเกษตรเปิดกว้าง และความร่วมมือระดับนานาชาติ โดยรัฐบาลจีน ซึ่งรวมระบบแพลตฟอร์มเกษตรสมัยใหม่ เช่น สวนเกษตรทดลอง ฟาร์มอัจฉริยะ โครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสมัยใหม่ และระบบแปรรูปและกระจายสินค้าเกษตรที่ครบวงจร เพื่อรองรับการผลิตและเชื่อมต่อกับตลาดทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

6) สมาคมประมงเขตพานหยู (Panyu District Fisheries Association) นครกว่างโจว

ได้เข้าศึกษาดูงาน และรับฟังบรรยาย สมาคมประมงเขตพานหยู มีพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกว่า 21,100 ไร่ ที่ให้ผลผลิตสูงถึง 110,900 ตันต่อปี สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า 4,495 ล้านบาท หรือประมาณ 20,595 ล้านบาท คิดเป็น 64.8% ของ GDP ภาคเกษตรของเขตพานหยู สะท้อนศักยภาพของการพัฒนาอุตสาหกรรมประมง เชิงพื้นที่ที่เชื่อมโยงงานวิจัยและตลาดส่งออกอย่างเป็นระบบ ประมงเขตพานหยู มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชั้นนำที่เกาะไห่โหว เขตพานหยู นครกว่างโจว มีระบบการประมงน้ำจืดอัจฉริยะ การพัฒนาศักยภาพชุมชนประมง ในบริบทภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงอุตสาหกรรมกว้างขวาง สมาคมประมงเขตพานหยูเป็นเครือข่ายสำคัญ ในพื้นที่เขตพานหยู โดยทำหน้าที่ส่งเสริมและประสานงานระหว่างผู้ประกอบการชาวประมง ชุมชนอุตสาหกรรม และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการประมงและการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่ นอกจากนี้ตัวแทนสมาคมให้บรรยายเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการฟาร์มสัตว์น้ำ การวางแผนทรัพยากรทางทะเล-น้ำจืด และการใช้เทคโนโลยีเพื่อประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงได้เข้าชมการสาธิตแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลาปู) ซึ่งช่วยให้เห็นภาพจริงของการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประมงและการจัดการทรัพยากรในระดับท้องถิ่น-ภูมิภาค การศึกษาดูงานครั้งนี้ไม่เพียงเพิ่มพูนความรู้ทางเทคนิค แต่ยังช่วยให้คณะผู้ศึกษาได้เห็นแนวทาง การจัดการประมงแบบบูรณาการ ตั้งแต่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การบริหารชุมชนประมง ไปจนถึงการพัฒนาตลาดและการค้า ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยและการปฏิบัติงานด้านประมงของไทยในอนาคต

7) ตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนาน (Guangzhou Jiangnan Fruit and Vegetable Wholesale Market) ในนครกว่างโจว

ตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนานเป็นศูนย์กลางค้าส่งผัก และผลไม้สดที่ใหญ่ที่สุดในจีน และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่มากกว่า 400,000 ตารางเมตร เป็นตลาดค้าส่งที่มีปริมาณการซื้อขายสูงสุดของจีนต่อเนื่องกว่า 21 ปี โดยในปี 2567 มีปริมาณการซื้อขายกว่า 5.03 ล้านตัน มูลค่ากว่า 28,967 ล้านบาท หรือประมาณ 132,669 ล้านบาท โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ของจีน โดยเป็นแหล่งรวมพืชผักและผลไม้ ทั้งภายในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ผลไม้จากไทย และเอเชียใต้ที่ถูกจำหน่าย และกระจายไปยังตลาดทั่วประเทศจีน นอกจากนี้ได้รับฟังบรรยายจากผู้บริหาร และผู้ประกอบการภายในตลาด ในเรื่องการบริหารจัดการตลาดระบบตลาดเกษตรระดับภูมิภาค ระบบจัดการสินค้าเกษตรขนาดใหญ่ ระบบโลจิสติกส์ กลไกการจัดการสินค้า การบริหารสต็อก และระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมทั้งผู้ผลิต ผู้ค้าส่ง และผู้ซื้อปลายทาง ซึ่งสร้างความเข้าใจเชิงลึกในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรเชิงพาณิชย์ และแนวทางการเชื่อมต่อกับตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการพัฒนาบุคลากร งานวิจัย และโอกาสความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการเกษตรของไทยและจีน และเยี่ยมชมที่ค้าส่ง อาทิ โซนผักสด โซนผลไม้นำเข้า ฯลฯ

จากการศึกษาดูงาน และวิเคราะห์ความสำเร็จของจีน

ถอดบทเรียน “เกษตรอัจฉริยะ-เทคโนโลยีการผลิต ระบบตลาดเกษตรสมัยใหม่” จากประเทศผู้นำด้านนวัตกรรมเกษตรของโลก พร้อมนำองค์ความรู้กลับมาประยุกต์ใช้ยกระดับภาคเกษตรไทยสู่การแข่งขันในระดับสากล กว่างโจวได้รับการขนานนามว่าเป็นประตูด้านใต้ของประเทศจีน และเป็นศูนย์กลางการผลิตหลักของสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจู ซึ่งเป็นหนึ่งในเขตเศรษฐกิจชั้นนำของจีนแผ่นดินใหญ่ ในปี 2560 จีดีพีของกวางโจวอยู่ที่ 2,150 ล้านหยวน (318 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) จีดีพีต่อหัวอยู่ที่ 150,678 หยวน (22,317 ดอลลาร์สหรัฐ) ถือเป็นหนึ่งในเมืองที่เจริญรุ่งเรืองที่สุดในประเทศจีน เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วจึงทำให้เคยเป็นหนึ่งในเมืองที่มีมลพิษมากที่สุดแห่งหนึ่งของจีน แต่ปัจจุบันเมื่อการพัฒนาเมืองสีเขียวจึงกลายเป็นหนึ่งในเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในประเทศจีน ปัจจุบันจีนเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของไทย โดยในปี พ.ศ. 2567 จีนเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย ต่อเนื่องเป็นปีที่ 12 (ตั้งแต่ปี 2556) ในขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ 14 ของจีน อีกทั้งจีนยังเป็นนักลงทุนต่างชาติอันดับ 2 ของไทยรองจากสิงคโปร์ ส่วนใหญ่ลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน (โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า (EV)) โลหะและเครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ และปิโตรเคมี เกษตร อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ จากความสำเร็จของจีนสามารถนำมาเป็นต้นแบบสำหรับประเทศไทย ดังนี้

1) การปรับมุมมองทางเศรษฐกิจจาก “GDP-driven” ไปสู่ “value-driven” โดยเน้นการเติบโตที่ครอบคลุมในเชิงคุณภาพ ทั้งในเรื่องคุณค่า สังคม สิ่งแวดล้อม และนวัตกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศ และนโยบายไทยแลนด์ 4.0 รวมถึงนโยบายการลงทุนที่ส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนา 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และพื้นที่เขตพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2) การกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นผลผลิตคุณภาพใหม่ (NQP) ของประเทศ เช่น ประสิทธิภาพการใช้ การผลิตสะอาด สัดส่วนพลังงานหมุนเวียนในอุตสาหกรรม โดยใช้พื้นที่เขตพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นเขตนวัตกรรม (pilot zone) ในการทดสอบ NQP เช่น โรงงานอัจฉริยะ การเกษตรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Agriculture)

3) การพัฒนาเทคโนโลยีและดิจิทัลของประเทศ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันวิจัย โดยมีนโยบายภาครัฐที่ชัดเจน และเอื้อต่อการขับเคลื่อนซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่

3.1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เพื่อรองรับการขยายตัวของเครือข่าย การสื่อสาร และการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

3.2) การกำหนดมาตรฐานและมาตรการด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และ ความปลอดภัยในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล

3.3) การพัฒนากำลังแรงงานดิจิทัล โดยเน้นทักษะสำคัญในสาขาปัญญาประดิษฐ์ (AI) วิทยาการข้อมูล (Data Science) และอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่อสรรพสิ่ง (IoT)

3.4) การสร้างระบบความร่วมมือด้านนวัตกรรมและการวิจัย ในทุกระดับ ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน ในทางปฏิบัติอาจดำเนินการในรูปแบบ โครงการนำร่องความร่วมมือระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของไทยกับกระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของจีน ซึ่งสามารถขยายผลและต่อยอดสู่ความร่วมมือในระดับมหาวิทยาลัย และภาคเอกชน

4) นโยบายของภาครัฐที่มีความมั่นคงและแน่วแน่ มีวิสัยทัศน์ ความมุ่งมั่น ความแน่วแน่ และมีทิศทางการพัฒนาประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นศูนย์กลางในการกำหนดวิสัยทัศน์/แนวทางปฏิบัติก่อนส่งผ่านไปยังรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนภารกิจร่วมกับภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ ผนวกกับการวางแผนที่รอบคอบในทุกมิติ มีเป้าหมายชัดเจน มีการจัดทำผังเมือง การกระจายรายได้ เพื่อสร้างโอกาสและความเท่าเทียมให้กับประชาชน และมีกลไกขับเคลื่อนการดำเนินการในทุกระดับอย่างเป็นเอกภาพ และมีความต่อเนื่อง

5) การจัดการสู่ความยั่งยืน และสิ่งแวดล้อมที่ดี การที่รัฐบาลจีนมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการยกระดับการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ ทุกหน่วยงานมีความตระหนัก และดำเนินการให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการลดคาร์บอน เพื่อเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และตั้งเป้าเป็นประเทศที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน ภาครัฐมีความยืดหยุ่นมีมาตรการที่หลากหลายที่จะส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามเงื่อนไข รวมทั้งมีการติดตามและกำกับการบังคับใช้กฎหมายที่จริงจัง ทำให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายภาพใหญ่ของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้รับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีนครั้งนี้ได้รับการพัฒนาความรู้ประสบการณ์ การเรียนรู้จากของจริง (experiential learning) จะช่วยให้ผู้ได้เปิดมุมมอง หรือแนวคิดใหม่ และเพื่อช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้สามารถพัฒนางานวิจัย และประยุกต์ใช้งานวิจัยเหมาะสมกับบริบทต่างๆ เพื่อพัฒนาภาคเกษตรอย่างยั่งยืน โดยสามารถอธิบายความสอดคล้องได้ ดังนี้

1) พัฒนาความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์จริง (Experiential Learning) ผู้เข้าศึกษาได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ทั้งด้านเครื่องจักรกล เทคโนโลยีดิจิทัล เกษตรอัจฉริยะ ระบบประมง และระบบตลาดขนาดใหญ่ ทำให้เข้าใจภาพรวม ตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ของภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติได้จริง

2) เปิดมุมมองและแนวคิดใหม่ด้านเทคโนโลยีเกษตร การเรียนรู้จากสถาบันวิจัยและพื้นที่เกษตรสมัยใหม่ ทำให้เห็นแนวทางการใช้เครื่องจักรกลอัตโนมัติ Smart Agriculture และ Digital Agriculture การใช้ข้อมูลและระบบวิเคราะห์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการเชื่อมโยงงานวิจัยสู่การใช้จริงเชิงพาณิชย์ ซึ่งช่วยสร้างมุมมองใหม่ต่อการพัฒนาเกษตรไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

3) เสริมศักยภาพการวิจัยและนวัตกรรม การศึกษาดูงานในสถาบันวิจัยและหน่วยงานด้านเทคโนโลยี ทำให้เห็นกระบวนการ

- (1) วิจัย → พัฒนา → ทดลอง → ใช้จริง → สร้างมูลค่าเพิ่ม
- (2) การเชื่อมโยงงานวิจัยกับอุตสาหกรรมเกษตร
- (3) การพัฒนาเกษตรมูลค่าสูงและสินค้า GI

องค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำไปต่อยอดงานวิจัยและนวัตกรรมในบริบทไทยได้

4) เรียนรู้การพัฒนาเกษตรครบวงจรและเชิงระบบ จากสวนเกษตรสมัยใหม่ ประมง และตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ ทำให้เข้าใจการจัดการฟาร์มอัจฉริยะ การบริหารทรัพยากรและชุมชนเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเชิงพื้นที่ ระบบโลจิสติกส์ และห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร ช่วยให้เห็นแนวทางการพัฒนาเกษตรแบบ บูรณาการทั้งระบบ

5) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและเชิงนโยบาย การเข้าศึกษาดูงานและรับฟังจากหน่วยงานด้านความร่วมมือไทย-จีน ช่วยให้เข้าใจ แนวโน้มความร่วมมือด้านการเกษตร โอกาสเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และงานวิจัย การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงนโยบาย ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาเกษตรไทยในระดับยุทธศาสตร์

6) สนับสนุนการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน องค์ความรู้ที่ได้รับช่วยส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร การเชื่อมโยงตลาดและอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน สอดคล้องโดยตรงกับเป้าหมายการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงานภายในสังกัดของกรมส่งเสริมการเกษตร

การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ได้รับองค์ความรู้ เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ การบริหารจัดการเกษตรเชิงระบบ และการเชื่อมโยงงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์จริง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างชัดเจน ดังนี้

1) ยกระดับการส่งเสริมเกษตรสมัยใหม่ นำแนวคิด เกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) และเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการส่งเสริมเกษตรกร และส่งเสริมการวิจัยเชิงนวัตกรรม เกษตรแม่นยำเชื่อมโยงงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่และเชิงพาณิชย์ ช่วยยกระดับคุณภาพงานวิชาการ และเพิ่มประสิทธิภาพของงานวิจัยของหน่วยงาน และสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลและระบบอัตโนมัติ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพและมูลค่าสูง

2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรส่งเสริมการเกษตร

- เพิ่มความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการเกษตรสมัยใหม่
- เสริมทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการวางแผนงานเชิงระบบ
- สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่สู่เกษตรกรและเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สร้าง Change Agents ในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้เป็นผู้นำในการนำแนวคิดใหม่มาประยุกต์ใช้

กับการส่งเสริมการเกษตร

3) ปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงระบบ นำแนวคิด การพัฒนาเกษตรครบวงจร (ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ) มาปรับใช้ในงานส่งเสริม เชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป และการตลาดให้เกษตรกรเข้าถึงตลาดได้ดีขึ้น และส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและพัฒนาเกษตรเชิงพื้นที่

4) สนับสนุนการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการบริหารงาน นำระบบข้อมูล และการวิเคราะห์มาใช้ในการวางแผนส่งเสริมการเกษตร พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการให้มี ประสิทธิภาพ เพิ่มความแม่นยำในการให้คำแนะนำเกษตรกร

5) เสริมสร้างเครือข่ายและความร่วมมือด้านการเกษตร เปิดโอกาสในการพัฒนาความร่วมมือด้านวิชาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภาครัฐ สถาบันวิจัย และภาคเอกชน และเพิ่มศักยภาพการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในระยะยาว

6) สนับสนุนการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเหมาะสมสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตควบคู่การรักษาสิ่งแวดล้อม และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรและภาคเกษตรไทย

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา

1) ข้อจำกัดด้านเวลา กำหนดการศึกษาดูงานค่อนข้างกระชับ ทำให้ไม่สามารถลงลึกในรายละเอียดบางประเด็นได้

2) ความแตกต่างด้านภาษาและวัฒนธรรม แม้จะมีล่าม แต่บางกรณีทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสื่อสารหรือตีความข้อมูล

3) การเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก หน่วยงานเจ้าภาพอาจให้ข้อมูลเชิงนโยบายมากกว่าข้อมูลเชิงปฏิบัติ ทำให้ยากต่อการนำมาปรับใช้โดยตรง

4) ความแตกต่างด้านบริบท ประเทศจีนมีระบบการปกครองที่แตกต่างจากประเทศไทย มีโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีและงบประมาณที่สูงกว่าไทย อาจทำให้บางแนวปฏิบัติไม่สามารถนำมาประยุกต์ได้

อุปสรรค

- 1) ข้อจำกัดด้านงบประมาณของหน่วยงานประเทศไทย เมื่อเทียบกับต้นแบบที่ไปดูงาน การลงทุนด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานยังต่างกันมาก
- 2) ความพร้อมของบุคลากร ข้าราชการ และเกษตรกรไทยบางส่วนยังไม่คุ้นชินกับการใช้ดิจิทัล เทคโนโลยี หรือการจัดการแบบสมัยใหม่
- 3) ข้อจำกัดด้านกฎหมายและนโยบาย ระเบียบราชการบางอย่างยังไม่เอื้อต่อการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี หรือโมเดลใหม่ ๆ มาปรับใช้
- 4) ความต่อเนื่องของการขับเคลื่อน และเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายอาจชะลอ หรือสะดุดหากขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหารระดับสูง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ไม่มี

4.ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าอบรมในครั้งนี้

4.1 ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

- 1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ การคิดเชิงกลยุทธ์และเชิงระบบ ด้านการบริหารงานวิจัย สามารถวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมห่วงโซ่คุณค่า ธุรกิจเกษตร มีความเข้าใจการบริหารจัดการงานวิจัยเชื่อมโยงภาคธุรกิจเกษตร สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง
- 2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถจัดทำข้อเสนอในการขับเคลื่อนนโยบาย สามารถกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนนโยบาย และการมองภาพองค์รวม เข้าใจบริบทแวดล้อมและการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต บริหารจัดการ การพัฒนาวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ การมองภาพรวมขององค์กรและบริบทเชิงนโยบาย สังคม และเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน แก้ปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วน และสามารถกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้
- 3) มีเครือข่ายการทำงานกับเพื่อนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากหลากหลายหน่วยงาน เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน
- 4) มีการบริหารจัดการตนเอง (Leading Self) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ เสริมความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เพิ่มความสามารถในการคิดเชิงนวัตกรรมและปรับกลยุทธ์ ให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4.2 ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) สร้างผู้นำที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรอย่างยั่งยืน: นำพาองค์กรผ่านการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว มีวิสัยทัศน์ ความรู้ และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้บริหารที่มีทัศนคติที่ดี สามารถนำความรู้และแนวทางจากการฝึกอบรมมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้เป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) พัฒนาคุณภาพงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ ช่วยให้หน่วยงานสามารถกำหนดทิศทางการงานวิจัย ได้ชัดเจน และผลักดันให้ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในภาคปฏิบัติ

3) เสริมสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาองค์กร ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพงาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้หน่วยงาน

4) พัฒนาองค์ความรู้ และศักยภาพบุคลากรในองค์กร: สามารถถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ให้แก่บุคลากร ช่วยยกระดับศักยภาพของหน่วยงานโดยรวม เป็นแบบอย่างให้ทีมงานพัฒนาตนเอง และพร้อมรับมือกับความท้าทาย ส่งเสริมปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ ในการสร้างและพัฒนาบุคลากรให้ได้รับการเรียนรู้ การสอนงานที่มีประสิทธิภาพ

5) เพิ่มประสิทธิผลและภาพลักษณ์ของหน่วยงานทำให้หน่วยงานมีความทันสมัย เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีความพร้อมในการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหาอุปสรรค

- 1) การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่าย (Networking) แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ยังมีขอบเขตจำกัด
- 2) ระยะเวลาอบรมค่อนข้างจำกัด
- 3) การเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติจริงบางแนวคิด หรือเครื่องมือเชิงนโยบายและเชิงยุทธศาสตร์ต้องอาศัยเวลาและบริบทของหน่วยงานในการปรับใช้ ทำให้การนำไปใช้จริงยังไม่เกิดผลทันที

5.2 ข้อเสนอแนะ

ควรเพิ่มการเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่จากสถานที่จริง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

6. ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง (โปรดระบุเป็นรายบุคคล)

6.1 นางศศิธร ชาญประเสริฐ เกษตรจังหวัดปทุมธานี จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาคน พัฒนางาน ดังนี้

- 1) ประยุกต์หลักการบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา เชื่อมโยงงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายและการปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณค่าองค์กร
- 2) บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อระดมทรัพยากร องค์ความรู้ และนวัตกรรม สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงาน
- 3) พัฒนาองค์กรและบุคลากรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในการพัฒนางาน ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยจัดให้มีเวที แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และฝึกทักษะในการปฏิบัติงานตามความต้องการของบุคลากร เช่น World Café
- 4) นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปวางแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความพร้อม รองรับการเปลี่ยนแปลง และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน
- 5) ขยายผลงานวิจัยมาส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่เพื่อพัฒนาการเกษตรกรให้เป็น Service Provider ในการให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจรในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

(นางศศิธร ชาญประเสริฐ)
เกษตรจังหวัดปทุมธานี
ผู้รายงาน

7. ความเห็นของผู้บังคับบัญชา (ระดับผู้อำนวยการกอง/สำนัก/เกษตรจังหวัด หรือเทียบเท่า ขึ้นไป)

สามารถนำโครงการที่ได้ร่วมดำเนินการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้รวมกลุ่มเกษตรกร
ไปต่อข้อแนะนำที่มีส่วนร่วมทั้งใจและเงินในโครงการรวมกลุ่มเกษตรกร
ต่อไป และได้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการดีเยี่ยมและเกษตรกรที่รวมกลุ่ม
ในลักษณะต่าง ๆ ในหน่วยงาน รวมถึงมีเกษตรกรและเมื่อไม่สะดวกที่จะ
รวมกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การขยายผลของวิสัยทัศน์ระดับพื้นที่ของแผนบูรณาการ
ภาคใต้ที่กรมประมงได้กำหนดไว้ และโครงการรวมกลุ่มเกษตรกรอย่างอื่น

(นายสุชาติ อ่อนดำ)

ตำแหน่ง สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 จังหวัดชัยนาท

ลงวันที่ ๒๕ มี.ค. ๖๓

กรมส่งเสริมการเกษตร